

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

In decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Primam Partem, & Primam Secundæ D. Thomæ. Ad Alexand.
VII. Pont. Max.

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

VIII. Vtrum Duratio Angeli sit indiuisibilis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94815)

prie talis, ac raro sub ea voce usurpatus est per applicationem Angelicæ virtutis, & præsentiam eius, ad corpus præcisè vt substantiam motioni eius, absque representatione Angelicæ naturæ per idem corpus. Quo pacto assumit Dæmon corpora hominum, quos obidet, & dici quodammodo possunt assumere singuli Angeli singulos cælos, quibus mouendis adsunt, necnon singulos homines, quibus custodiendis, ac dirigendis inuigilant. Verum de hoc assumptionis, seu quasi assumptionis genere dicendum est infra seorsum, nec ad præsens attinet, vt quidquam dicatur. Quia hæc quæstio subinferetur in hoc loco à Diuo Thoma, atque à nobis subinferta est, tanquam appendix ad quæstionem de incorporeitate Angelorum; ad cuius intelligentiam conferunt aliquod primum, & secundus modus assumptionis, tertius verò nihil. Eadem autem ratione præmittitur à fortiori examen apparitionis purè imaginariæ per puram apprehensionem phantasie, vel per oculos præstigijs delusos, de quo genere plura videri possunt apud Del-Rio, aliosque agentes de Magia, & aliquid à nobis etiam suggeretur infra.

Ad 1. Patet responsio ex distinctione assumptionis præmissa supra artic. 1. & 2. Seclusa enim assumptione per unionem assumptis, & assumpti, vel alterutris, quæ repugnat Angelo, superest assumptio per unionem colligatiuam in ordine ad locum, & figuratiuam assumptis per assumptum, quæ non repugnat eidem.

Ad 2. Non existit Angelus gratia sui præcisè, nec operando soli incumbit propria utilitati, cum sit administratorius spiritus, tamen principaliter existat gratia sui, atque operationes eius ordinantur principaliter ad propriam utilitatem. Vnde licet plerumque existat sine corpore sibi adiuncto: Aliquoties tamen oportet, vt assumat corpus, quatenus aliquando accidit, vt non possit aliter subuenire hominibus quantum, & quomodo interest ipsorum; interfuit autem magis, vt id frequentius fieret in veteri testamento, quam in nouo, vt obseruat D. Thomas art. illo 2. ad 1. tum quia maiores erant tunc tenebre generis humani, minorque capacitas proxima ad percipienda spiritualia, non subuenientibus extraordinario modo figuris corporalibus, tum maximè quia omnes illæ apparitiones Angelorum veteris testamenti erant opportune, & ordinabantur cum speciali utilitate ad præfigurandam, & pronuntiandam apparitionem Verbi diuini in carne humana, & ad reddendam faciliorem postea in nouissimis temporibus fidem illius. Iam sententia illa Bernardi procedit ex opinione eius iam ante reiecta de corporalitate Angelorum, nisi accipiatur, vt vult D. Thomas, de indigentia corporis, non ad proprium intrinsecum complementum, sed tanquam instrumenti aliquando necessarij ad actiones alijs utiles, ideòque ad tempus assumpti modo dicto. Verum de modis interpretandi aliquos ex Sanctis PP. quorum aliqua locutiones videntur tribuere Angelis corpora connaturaliter vnita & completiua eorum, dictum est iam vniuersaliter supra.

Ad 3. Sicut nos, quia cognoscimus insensibilia mediante sensibilibus, cognoscimus illa ad modum istorum, quin propterea affirmemus insensibilia esse sensibilia, aut credamus talem esse modum, quo Angeli sunt in se, qualis est modus, quo cognoscuntur à nobis, ita etiam Angelus assumens corpus, atque sub eius velamine apparens, non propterea dicitur, aut vllatenus significat se esse corporeum, sed se esse perfectius, qualis imperfectè apparet, ac subluet per corpus, & per operationes, quas mediante corpore exercet. In quibus nimirum apparet vis intellectiua latentis sub corpore, & directiua homi-

R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. I.

nis, atque sufficiens ad custodiam eius.

Ad 4. Optimè obseruat Vasquez disp. 184. cap. 2. licet Angeli apparentes corporaliter, sint indiscernibiles per negligentem primi occursum obseruationem, quatenus corpus assumptum vtrumque aëreum, ac tenue, esset resistituum tactus propter constipationem, & condensationem eius præternaturaliter superadditam, & propter colores vltius superinductos humanis simillimos, esse nihilominus discernibiles absolute per accuratam inspectionem. Quia est impossibile, vt Angelus inducat in corpus non viuens omnes qualitates, totumque temperamentum proprium corporis viuents. Quia ipse ex se actiuitatem immediatam ad id sufficientem nequaquam habet, nec potest applicare causas corporales ad id ipsum sufficientes, quin deprehendatur ab adstantibus, si & absolute id impossibile non est. Examen autem sui per inspectionem, & contactum, quod exigit Christus Dominus à Discipulis, fuit diligentissimum, vt apparet ex contextu illo Luca, & ex cap. 20. Ioannis. Accedit Angelos bonos semper in eiusmodi apparitionibus intericere aliquas actiones, ex quibus tandem innotescat, certò, ac legitime natura ipsorum. Mali vero innotescunt satis, nolenti decipi ex praua eorum intentione, quam manifestant operationes ipsorum.

Ad 5. Operationes, & effectus viuents proprij sunt in duplici differentia. Quia in quibuldam non solus modus operandi, seu actio est vitalis, sed etiam substantia operis, & terminus vitaliter productus est intrinsecè vitalis, vt patet in intellectu, volitione, visione, auditione, & similibus. Atque operationes huiusmodi nullas potest edere Angelus in corpore, aut per corpus assumptum. Quia nequit ipsum viuificare, nec vt non viuo ad aliquid vitale, quæ vitale est peragendum. Aliæ viuents operationes sunt, in quibus solus modus operandi, & actio est intrinsecè vitalis, terminus vero productus est vitalis per solam denominationem extrinsecam. Huiusmodi sunt locutio, comestio, generatio, & motus progressiuus. Quia sonus editus per vitalem aëris concussionem, qui in locutione intercedit, non est intrinsecè vitalis; idemque dicitur de traiectione cibi in stomachum, necnon de traductione feminis ab vno corpore in aliud, necnon de transitu corporis de vno loco in alium. Atque huiusmodi operationes potest exercere Angelus in corpore, & per corpus assumptum cum imitatione, sed absque realitate vitalitatis. Quia nimirum hoc non transcendit limites virtutis actiue sufficientis ad mouenda localiter corpora, quam certum est inesse Angelo, & bono, & malo. Patet autem nihil hoc prodesse pro scopo argumenti.

QVÆSTIO VIII.

Vtrum duratio Angeli sit indiuisibilis.

IDEVR esse indiuisibilis 1. Quia æternitas est duratio indiuisibilis. Angelus autem durat æternitate, vt habetur ex Basil. hom. 1. Hexam. ad illud in principio creauit. Erat sanè, ait, status quidam mundi generatione superior, abstractis illis à concretionem materie potentijs (Angelis) mundo præstantioribus, pro decoro accommodatus, temporis etiam conditione anterior, æternus nimirum, ac perpes. Ergo duratio Angeli est indiuisibilis.

2. Duratio diuisibilis habet partes priores, & poste

R

poste

posteriores. Vbi autem est prius, & posterius, datur numerus. Quia posterius superadditum priori constituit multitudinem numerabilem secundum ordinem eorum. At numerus est species quantitatis, ex Philosopho. Cum igitur Angelus sit expers quantitatis, utpote incorporeus, ut superius dictum est, est omnino incapax durationis diuisibilis.

3. Si duratio Angeli est diuisibilis, nihil differt à tempore. Quia tempus est numerus motus secundum prius, & posterius, ut definit Philosophus. Duratio autem qualibet diuisibilis, est numerabilis secundum prius, & posterius, ut per se patet, & ex ratione modo indicata. Duratio autem Angeli est longè diuersa à tempore. Quia Angelus durat æno, ut fert communis omnium sententia. Ænum autem est duratio media inter aternitatem, & tempus æquè diuersa ab utroque hoc extremo. Quod itidem docetur communiter ab omnibus. Omnes enim distinguunt durationem in aternitatem, ænum, & tempus.

4. Duratio est proprietas rei durantis. Proprietas autem cuiusque rei participat naturam eius, & essentialiter est imitatio quædam eius. Cum ergo Angelus sit indiuisibilis quoad suam naturam, oportet durationem quoque eius esse indiuisibilem.

5. Immo duratio est indistincta à re durante, ut docent Suarez, & alij plures. Impossibile igitur est durationem Angeli, qui est essentialiter indiuisibilis, diuisibilem esse.

Sed contrà est 1. Quia ut dicit Augst. lib. 8. super Genes. ad litt. cap. 20. *Deus mouet creaturam spirituales per tempus*. Tempus autem est duratio diuisibilis. Ergo Deus mouet Angelos per durationem diuisibilem.

2. Duratio cuiusque rei est determinatio eius ad permanendum in esse. Determinatio autem Angeli ad permanendum in esse, est diuisibilis. Quia posita determinatione eius, ut sit hodie, potest deesse determinatio eius, ut sit cras, quandoquidem existens hodie potest annihilari cras de potentia absoluta.

3. Angeli durant sicut animæ rationales. Quia utrisque est vniformiter communis immortalitas, & aternitas. Animæ autem rationales durant duratione diuisibili. Quia anima, quæ hodie creatur, & infunditur corpori, minus habet de duratione, quam anima Adæ, aut aliorum hominum, qui præcessere. Vbi autem datur plus, & minus, datur utique diuisio, nec augmentum, & additio fieri potest absque distinctione inter alias, & alias partes. Duratio igitur animarum, & consequenter Angelorum est diuisibilis.

4. Quæ sunt separabilia, sunt diuisibilia. Duratio autem Angeli hodierna est separabilis à duratione eius crastina. Quia fieri potest absolute ut existat hodie, & annihiletur cras, atque adeo ut detur duratio eius hodierna, & nihilominus non detur crastina. Quæ autem separabiliora esse possunt, quam ea, quorum altero dato, fieri nihilominus potest, ut alterum non detur?

5. *Proprium est solius Dei, quod non nouerit fuisse, aut futurum*, ut dicit Glossa Exodi 3. ex Isidoro lib. 7. Etymolog. c. 1. atque tantum diuinum nunc idem semper perseverat, ut dicit Boëtius lib. 1. de Trinit. referente Scoto. Ergo nullius rei creata, ac proinde nec Angeli nunc idem semper perseverat, sed habet fuisse, & futurum esse, in quæ proinde extrema diuisibilis est.

6. Duratio Angeli à parte post est infinita. Vnde si duratio Angeli esset indiuisibilis, & tota simul, aliquid creatum esset infinitum in actu. Quod repugnat, quia solus Deus est actu infinitus, ut dictum est quæst. 7. de Deo.

Art. 1. Respondetur. Ponendum initio est hoc

durationi, & vocationi Angeli commune, immo & durationi, atque vocationi omnis rei creata vniformiter conueniens: Nimirum non minus repugnare Angelo, & cuius enti creato, ut nullibi, aut nunquam determinatè sit, ex suppositione, quod verè existat in se intrinsecè à parte rei, quam ut vbique, aut semper sit. Repugnat enim manifestè, ut aliquid creatum sit præsens posituè immensitati, & aternitati Dei, uti necesse est quemlibet esse ætum esse præsentem suæ causæ efficienti, quatenus efficienti, à qua accipit suum esse: & nihilominus nec sit præsens posituè eidem aternitati & immensitati totis, & totaliter, nec excludatur determinatè ab vlla illarum parte, aut quasi parte; siue ut Deus ponat à parte rei veram, & positiuam Angeli præsentiam, & coexistentiam respectu sui; Et tamen nullam determinatè præsentiam, & coexistentiam ponat determinatè à parte rei, cum nihil vagum, ac indeterminatum dari possit à parte rei intrinsecè, ac entitatiuè. Sicut igitur Deus nihil creare potest, quin illi communicet aliquam participationem determinatam sui esse, adeoque determinatam entitatem, ita fieri non potest, ut aliquid creet, quin illi communicet aliquam participationem suæ, & aternitatis, & immensitatis. Tam enim necesse est, ut quidquid creat, creet alicubi, & aliquando, & non semper, aut vbique, aut nullibi, vel nunquam; quam necesse est, ut quidquid creat, faciat aliquid esse determinatè tale, & non aut habens totam plenitudinem essendi in omni genere, aut nihil determinatè habens de esse. Accedit, Angelos ex sua natura esse ordinatos ad operandum circa corpora, & circa se inuicem. Id quod fieri non potest absque duratione, & vocatione, quibus coexistant, & reddantur indistantes respectu eorum determinatè subiectorum, circa quæ operatio versari debet, cum sit de ratione causæ, ut coexistat suæ operationi, utque non distet à subiecto, in quo, vel circa quod operatur. Igitur Angeli siue comparentur cum Deo, cuius sunt effectus, siue cum rebus creatis, in quibus agere, & operari eos oportet, necesse est, ut alicubi, & aliquando sint determinatè, nec fieri potest, ut absoluantur ab omni aut duratione, aut vocatione determinata.

Art. 2. Dicendum rursus est, itidem promiscuè de duratione, & vocatione, utramque esse modum superadditum Angelo. Quia nimirum Angelus est ex sua natura indifferens, ut creetur, & conseruetur à Deo prius, vel posterius, hic, aut alibi, prout ipsi placuerit. Sicut enim Deus creauit Angelos de facto simul cum mundo corporeo, atque in Paradiso, seu in supremo Cælo; ita potuit creare, vel ante, vel post mundum corporeum, atque in concauo lunæ, in aëre, aut in terra. Et rursus sicut operantur singuli Angeli circa talia determinatè corpora existentia in tali determinato loco, & pro tali determinato tempore; ita fieri potuit, ut à Deo ordinarentur, ac disponerentur proximè ad operandum circa corpora existentia alibi, & alio tempore. Ipsi quinetiam Angeli possunt propria voluntate applicari ad agendum modo hic, modo alibi, & circa tale determinatum corpus pro tali determinato tempore, & non pro alio. Vtraque igitur ratio apparet Angelos, licet sint intrinsecè determinati, ut sint, nihilominus esse indifferentes ad talem, vel talem potius, quam ad aliam quamlibet determinatam, & durationem, & vocationem. Determinatio autem indifferens ad aliqua duo, vel plura aliquid, addit ipsi indifferenti. Non enim est aliquid indifferens, simulque determinatum ad vnum, & idem præcisè per se ipsum. Quod quidem est euidentissimum in ente finito, ac limitato. Quia quodlibet indifferens ad plura est eo ipso separabile à determinatione respectu cuiuslibet ex illis determini

determinatè sumpta, vt per se patet. Patet autem æquè clarè quæ sunt inuicem separabilia realiter, esse inuicem distincta realiter. Verum de hoc fusius in philosophia. Ratio enim proposita sufficit, quantum quidem ego assequor, quidquid reclamant nonnulli, vt supponatur tanquam certum, vbiocationem, & durationem Angeli esse modos realiter ipsi superadditos, atque ab eodem realiter distinctos non minus, aut aliter, quam distinguantur intellectus, & volitio. Superest iam vt explicetur tantum qualis sit vterque modus, an diuisibilis, an indiuisibilis. Aque de vbiocatione dicetur in quæstione sequenti.

Art. 3. Quod ad durationem attinet in genere, tres eius differentiæ assignantur communiter, æternitas, æuum, & tempus. Quæ diuisio nititur triplici rerum differentiæ. Alia namque sunt obnoxia generationi, & corruptioni, atque transmutationi, quæ momentis omnibus subeunt mutationem aliquam, ratione cuius magis, & magis appropinquant semper ad interitum, & non esse suum. Quæ proinde mensurantur tempore inductiuo senectutis, & corrosiuo rerum, quas afficit, neque aliquam eorum permittenti, vt vel vno instanti maneat in eo statu, ac dispositione, in qua fuit prius. Extremum huic oppositum est Deus essentialiter immortalis, atque immutabilis non solum substantialiter, sed etiam accidentaliter. Cuius proinde mensura est æternitas: id est *interminabilis vita tota simul, & perfecta possessio*, vt fert communis definitio ex Boëtio, de qua dictum est qu. 8. de Deo. Tertium rerum genus complectitur substantias ex sua natura permanentes æternum, ex quo semel existunt, inuariabiles quidem substantialiter, atque immutabiles, commutabiles tamen, & variabiles accidentaliter. Quæ proinde substantiæ durant æuo, quod est duratio media inter æternitatem, & tempus, sicut substantiæ creatæ incorruptibiles sunt media inter Deum, & corruptibilia. Verum quia substantiæ creatæ incorruptibiles plus distant à natura Dei, quam à natura rerum corruptibilium, propterea dictum est supra, propterea æuum quoque differt plus ab æternitate, quam à tempore. Duobus autem præcipuè distant à Deo substantiæ creatæ incorruptibiles. Primo quia non repugnat metaphysicè, vt redigantur ad nihilum, possuntque absolute, licet non possint ex natura rediungere esse, postquam extiterint. Quod repugnat Deo. Deinde differunt, quia possunt etiam naturaliter subire multiplicem mutationem accidentalem, transeundo à bono opere ad malum, & peccatum; ab intellectione, & volitione vnius obiecti ad intellectionem, & volitionem alterius obiecti, & sic de aliis eiusmodi. A rebus verò corruptibilibus differunt præcipuè, quia sunt incapaces alterationis tendentis ad corruptionem subiecti ex ipsa natura rei. Æuum itaque, quod est mensura substantiarum incorruptibilium, quatenus hæc differunt à Deo, habet partes realiter inter se distinctas, quarum alia succedunt essentialiter, eoque differt ab æternitate, & conuenit cum tempore. At quatenus eadem substantiæ sunt incorruptibiles ex natura rei, seu quatenus differunt à corruptibilibus, eadem partes æui fluunt cum omnimoda inter se vni-formitate, ac indiscernibilitate intrinseca secundum se præcisè.

Art. 4. Ratio distinguendi partes in æuo, est; quia non potest fieri, nequidem de potentia Dei absoluta, vt quod non habet partes realiter inter se distinctas, partim sit, & partim non sit. Fieri autem potest de potentia Dei absoluta, vt æuum Angelicum partim sit, & partim non sit. Cum enim æuum sit id, per quod in genere causæ formalis Angelus determinatur ad permanendum in esse, fieri vero possit de potentia absoluta, vt Angelus aliquandiu permaneat in esse, ac deinde non permaneat, fieri vtiq; potest

R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. I.

de potentia absoluta, vt partim sit, & partim non sit æuum Angelicum, per quod Angelus permanet in esse, in genere causæ formalis. Vnde Angelum fuisse, vel futurum esse, non differt secundum solam acceptionem intellectus nostri, sed secundum ipsam realitatem obiectiuam. Quia Angelum existere heri, atque coexistere rebus corruptibilibus, & differentiis temporis existentibus heri, eundemque non existere hodie, neque coexistere rebus corruptibilibus, & differentiis temporis existentibus hodie, non accidit secundum acceptionem nostri intellectus, sed secundum realitatem obiectiuam. Non igitur accidit secundum solam acceptionem nostri intellectus, sed secundum ipsam realitatem, vt existat heri, & coexistat rebus hesternis, detur à parti rei, & nihilominus non detur à parte rei ratio formalis per quam idem determinari potuisset, vt existeret hodie, & coexisteret rebus hodiernis. Eadem itaque ratione, quæ nuper ostensum est, durationem Angeli esse distinctam realiter, atque realiter separabilem ab eius substantia secundum se, probatur æquè efficaciter eadem durationem, seu æuum habere partes realiter inter se distinctas. Quia sicut Angelus est indifferens ex sua natura, vt creetur nunc, vel prius, vel posterius, ita eius duratio, quatenus iam inchoata, est indifferens respectu potentie absolute Dei, vt continuetur, vel non continuetur, vtque diutius, vel æternum continuetur, vel non continuetur. Vnde quia nihil est indifferens respectu sui, vel respectu cuiusquam secum realiter identificati, vtque ipso dato ipsum nihilominus non detur, aut non detur aliquid, quod est idem realiter cum ipso; concluditur æuum quatenus correspondet tempori hesterno, & quatenus hodierno tempori correspondet, habere partes realiter inter se distinctas, eoque ab æternitate differre, quæ est simplicissima. Et quidem si æuum nullis esset partibus realiter diuiduum, nihil differret ab æternitate sumpta formaliter. Quia æuum sicut à parte post est prorsus indefinitum, nullisque finibus conclusum; ita est quoad conceptum suum metaphysicum indefinitum à parte ante, nullisque finibus conclusum. Quia nullum est assignabile, vel imaginabile nunc determinatum durationis, pro quo Deus potuerit Angelum creare, ante quod non potuerit creare eundem. Quapropter si æuum Angelicum quatenus respicit permanentiam à parte post, nullas habet partes, sed per indiuisibilem entitatem infinitum distenditur, nec etiam quatenus respicit permanentiam à parte ante vllas habebit partes, sed per indiuisibilem entitatem distenditur infinitum, ac proinde erit æquale æternitati, & æquè indiuisum, ac ipsa. Quod est absurdum.

Art. 5. Ratio omnimodæ vni-formitatis, totalisque indiscernibilitatis mutue inter partes æui fundatur in vni-formi, ac inuariabili substantialiter permanentia Angeli. Sicut enim superius qu. 4. dictum est, Angelos eiusdem infimæ speciei non esse ex sua natura discernibiles mutuo, si considerentur secundum se præcisè, & nisi insit eis aliquid per quod referantur ad diuersa corpora. Ita simili fundamento dicendum est partes æui esse secundum se omnino similes, ac indiscernibiles inuicem. Quia videlicet fundamentum, ex quo resultant, vni-formiter, eodemque penitus modo se habet semper, quod ad substantiam attinet. Nec enim Angelus iuuenescit, senescit, & appropinquat ad interitum sicut homo, sed semper æquè, eodemque modo viget. Vnde in Angelo nihil differt duratio anni centesimi, à duratione anni millesimi, & sic de aliis differentiis, ideoque aspiciens ad præsentem quandocumque durationem eiusdem, nihil conicere potest, sicut potest in homine de multa, pauca, aut nulla

R. 2. prolix

prorsus duratione præexistenti. Hac de causa æuum Angelicum dici potest indiuisibile fundamentaliter, licet formaliter sit diuisibile, cum tempus sit diuisibile non solum formaliter, sed etiam fundamentaliter. Quia videlicet substantiæ corruptibiles sunt dispariter affectæ semper quoad vltiorem suam durationem, & permanentiam. Angelus verò semper est vniformiter affectus quoad eandem, nec pro inducenda duratione sequenti eget alio suæ substantiæ superaddito, præter durationem præcedentem omnino similem eadem sequenti durationi.

Art. 6. An verò æuum Angelicum dicendum sit absolute indiuisibile propter indiuisibilitatem sui fundamenti, & propter vniformitatem, ac indiscernibilitatem mutua omnium suarum partium; an vero diuisibile propter realem metaphysicam distinctionem suarum partium? quæstio est de voce. Placet verò loqui cum D. Thoma, aliisque communiter dicentibus æuum esse indiuisibile, habita maiori consideratione fundamenti ex quo resultat, quod est valde notius, quam intrinsecæ suæ constitutionis, quæ ab eodem D. Thoma, maxime verò à Caietano, necnon à Suarez, & aliis dicitur absurdissima. Accedit commodius esse inde denominare æuum, vnde maxime differt à tempore, pro clariori vtriusque distinctione, & pro expeditiore disputationum vsu. Differt autem æuum à tempore per ea duo præcipue, ac maxime, ob quæ indiuisibilitas adscripta est æuo. Nihil porro necesse est dicere, ac superaddere circa durationem operationum Angeli, quando apud omnes meritò receptum est, illas durare per tempus discretum, seu per instantia minimè continua. De quo tamen infra opportunè aliquid adicietur.

Ad 1. Partis affirmantis indiuisibilitatem æui. Basilii loquitur de æternitate à parte post, eamque vt magis exponat, addit perpetuitatem, quæ non solum ex suo conceptu, sed etiam ex communi modo loquendi admittit partes realiter distinctas, vt patet in motu perpetuo Cælorum.

Ad 2. D. Thomas in hac 1. p. quæst. 30. distinguit optimè duas species numeri. Alius nempe est fundatus in vnitatem, & multiplicitate transcendentali, atque hic non est species quantitatis. Alioquin personæ diuinæ quæ sunt plures, & numerabiles, haberent adiunctam quantitatem; necnon Angeli ratione multiplicatis specificæ, & sic de aliis rebus spiritualibus vtriusque realiter distinctis. Alius verò numerus est, qui fundatur in diuisione continui materialis, cuius partes habent discernibilitatem mutua sibi deuinctam ex sua natura, vt innouit q. 5. art. 2. Partes autem æui Angelici non sunt huius posterioris generis, sed prioris, vt liquet ex dictis paulo prius.

Ad 3. Æuum Angelicum longè differt à tempore, tametsi commune sit vtrique habere partes. Quia æuum non est numerus motus, nec fundatur in motu, sicut tempus.

Ad 4. Duratio Angeli participat naturam eius propter vniformitatem intrinsecè inuariabilem omnium suarum partium superius explicatam. De reliquo notum est, species Angelicas, & ex sententia satis communi, potentias quoque intellectiuam, & volitiuam esse inter se distinctas, tametsi insint naturæ indiuisibili.

Ad 5. Sententia illa Suarez pluribus à me reiecta est efficaciter in philosophia, & ratio nuper proposita art. 4. demonstrat satis, eam admitti nequaquam debere. Qualiscumque autem sit probabilitas illius opinionis, ea supposita nullus est controuersia locus in re præsentī, cum pariter supponatur Angelum esse indiuisibilem, vt mirum videri possit, eundem

Suarez tam fusè disputare de ea nihilominus potuisse disputatione 50. Metaph. sect. 5. vbi supponit ex antea discussis indistinctionem durationis à re duranti.

Ad 1. Partis affirmantis diuisibilitatem æui. Augustinus æuum Angelicum dicit tempus latiori huius vocis significatione, propter conuenientiam æui, & temporis, quoad distinctionem, & successionem partium; vel quod magis est conforme menti eius, loquitur de motione Angeli accidentali ad suas operationes, quæ re ipsa fiunt per tempus discretum, demptis operationibus beatificis, quæ sunt æternæ. Ad reliqua eiusdem partis conceditur totum, iuxta sensum partium æui, in quo rectè concludunt, præter sextum. Quia licet æuum esset penitus indiuisibile, non esset infinitum simpliciter, tum quia nihilominus foret finitum ex vna parte, nempe à parte ante, vt statuunt auctores eius sententiæ; tum quia esset infinitum tantum in quodam determinato genere, & secundum quid, nec pertingeret ad infinitatem, qualis est infinitas Dei.

QVÆSTIO IX.

Virum Angelus sit in loco.

IDEVR non esse in loco 1. Quia corporibus conuenit esse in loco, quatenus eorum interest, esse hic, & non alibi, pro sua conseruatione, & perfectione. Angelorum autem nihil interest esse hic, aut alibi, immò nullibi ipsorum interest, vt adint, quia vbilibet æqualiter potest influere in ipsos Deus, à quo solo dependent, & accipiunt omnem suam perfectionem. Cum ergo nihil cuiquam inuisibiliter inditum sit à natura, non est ab ea inditum Angelis, vt sint in loco.

2. Locus est superficies corporis ambientis, vt dicitur 4. Physic. Repugnat autem Angelo, vt ipsum ambiat corpus aliquod, cum sit incorporeus, ideoque incommensurabilis corpori, & incapax circumscriptionis, ac circumscriptionis. Repugnat igitur locus Angelo. Eodem pertinet, quod locus est quantitas positionem habens. Repugnat enim Angelo positio, & situs, qui est proprietas quantitatis, cum repugnet eidem quantitas.

3. Non omne quod est, est in loco, sed tantum corpus mobile: est principium Philosophi 4. Physic. text. 45. & 57. Angelus autem non est corpus mobile, vt dictum est supra. Et præterea si quid potest esse, quin sit in loco, tale proculdubio est, quod est pure spirituale, ideoque minimum omnium indignum subsidio loci. Quia de causa dicit Boetius in libro de Hebdom. sub ibitium, *communem animi conceptionem apud sapientes esse, incorporalia in loco non esse*. Vnde videtur ad crassam, ac fallacem imaginationem phantasiæ pertinere, quod Angelis insipienter adscribatur locus.

4. Si Angelicæ naturæ non repugnaret esse in loco, possent plures Angeli esse simul in eodem loco; & vice versa vnus Angelus posset esse simul in pluribus locis inuicem distantibus. Quia Angeli ratione spiritualitatis suæ substantialis non possunt dici impenetrabiles mutuo, & quia perfectione sua longè superant perfectionem quamplurimum corporum simultaneè sumptorum, potest vnusquislibet eorum præstare quod præstant plura corpora, quoad ea, quæ sibi aliunde non repugnant. Vtrumque autem est inconueniens.